

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการของเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ มุ่งศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน และศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน รวมทั้งเพื่อศึกษาความต้องการ ปัญหาอุปสรรค ในการเข้ามีส่วนร่วมในโครงการของเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นรวมจำนวน 500 คน เป็นประชาชนในเขตพื้นที่สุ่มตัวอย่าง 6 อำเภอ รวม 16 เทศบาล โดยใช้เครื่องมือในการศึกษาคือแบบสอบถามเชิงสำรวจ (Survey Questionnaires) ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Regression Analysis) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า

5.1.1 ปัจจัยด้านภูมิหลัง

ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง 500 คน อันประกอบด้วยข้อมูลด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ ตำแหน่งทางสังคม อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนา สามารถสรุปได้ดังนี้

เพศ

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย ร้อยละ 53.0 และเพศหญิง ร้อยละ 47.0

อายุ

ประชาชนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษามีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 36.2 ปี มีอายุสูงสุด 73 ปีและมีอายุต่ำสุด 20 ปี และจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า อายุมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการของเทศบาลในเชิงบวก คือ ประชาชนที่มีระดับอายุสูงจะมีส่วนร่วมในโครงการของเทศบาล มากกว่าประชาชนที่มีอายุน้อย

ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา - ปวช. โดยมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นรองลงมาคือ และระดับประถมศึกษา (ป.1 - ป.6) และระดับปริญญาตรี และระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่าจำนวนน้อยที่สุด ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกในครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 5 - 7 คน รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน ในภาพรวมโดยทั้งหมดกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4.74 คน มีสมาชิกในครอบครัวต่ำสุด 1 คนและสูงสุด 12 คน และจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า จำนวนคนในครอบครัว มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการของเทศบาลในเชิงลบ คือ ประชาชนที่ครอบครัวมีสมาชิกน้อยจะมีส่วนร่วมในโครงการของเทศบาลมากกว่าประชาชนที่มีสมาชิกในครอบครัวมาก

รายได้

กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ยเท่ากับ 10,018.56 บาท และมีรายได้ต่ำสุดเดือนละ 2,500 บาท สูงสุด 100,000 บาท ซึ่งถือว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีรายได้เฉลี่ยในระดับปานกลาง และจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า รายได้มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการของเทศบาลในเชิงบวก คือ ประชาชนที่มีระดับรายได้สูงจะมีส่วนร่วมในโครงการของเทศบาล มากกว่าประชาชนที่มีรายได้ต่ำ

ตำแหน่งทางสังคม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.4 เป็นสามัญชนไม่มีตำแหน่งใด ๆ เกี่ยวข้องกับงานของเทศบาล รองลงมามีตำแหน่งเป็นคณะกรรมการชุมชนย่อย และอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และลูกเสือชาวบ้าน ส่วนที่เหลือคือตำแหน่งคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีสัดส่วนจำนวนร้อยละใกล้เคียง

อาชีพ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง รองลงมามีอาชีพกิจการส่วนตัว และอาชีพค้าขาย อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และมีอาชีพเกษตรกรตามลำดับ

ระยะเวลาที่อาศัยในเขตเทศบาล

กลุ่มตัวอย่างมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเฉลี่ย 18.8 ปี ต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 69 ปี และจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยในเขตเทศบาลมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการของเทศบาลในเชิงบวก คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล

ระยะเวลา นานกว่าจะมีส่วนร่วมในโครงการของเทศบาล มากกว่าประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลน้อยกว่า

ระดับความรู้ความเข้าใจในการพัฒนา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 83.4 มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับสูง และมีเพียงร้อยละ 3.2 เท่านั้นที่มีระดับความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับต่ำ และจากการวิเคราะห์หัตถดอยพหุคูณ พบว่า ระดับความรู้ความเข้าใจในการพัฒนามีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการของเทศบาลในเชิงบวก คือ ประชาชนที่มีระดับความรู้ความเข้าใจในการพัฒนามากกว่าจะมีส่วนร่วมในโครงการของเทศบาลมากกว่าประชาชนที่มีระดับความเข้าใจที่น้อยกว่า

5.1.2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม

ข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมของกลุ่มตัวอย่าง 500 คน อันประกอบด้วยข้อมูล ด้านความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารการพัฒนา ความศรัทธาในผู้นำและผู้บริหารเทศบาล ความคาดหวังในผลประโยชน์ของโครงการ สามารถสรุปได้ดังนี้

ความถี่ในการรับข่าวสารการพัฒนา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 48.4 ได้รับข่าวสารการพัฒนา 1 ครั้ง/เดือน รองลงมา ร้อยละ 29.8 ได้รับข่าวสาร 2 ครั้ง/เดือน โดยยังมีผู้ไม่เคยได้รับทราบข่าวสารเลยในแต่ละเดือน ประมาณ ร้อยละ 6.6

ความศรัทธาในผู้นำและผู้บริหารเทศบาล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.8 มีความศรัทธาในผู้บริหารเทศบาลอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ร้อยละ 9.8 อยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละ 11.4 มีระดับความศรัทธาต่อผู้บริหารต่ำ และจากการวิเคราะห์หัตถดอยพหุคูณ พบว่า ความศรัทธาในผู้นำและผู้บริหารเทศบาลมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการของเทศบาลในเชิงบวก คือ ประชาชนที่มีความศรัทธาในผู้บริหารเทศบาลมากจะมีส่วนร่วมในโครงการของเทศบาลมากกว่าประชาชนที่มีระดับความศรัทธาต่อผู้บริหารเทศบาลที่น้อยกว่า

ความคาดหวังในผลประโยชน์ของโครงการของเทศบาล

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 82.0 มีความคาดหวังต่อผลประโยชน์ของโครงการในระดับสูง รองลงมา ร้อยละ 14.8 มีความคาดหวังต่อผลประโยชน์ของโครงการในระดับปานกลาง และมีเพียงส่วนน้อยคือ ร้อยละ 3.2 ที่มีความคาดหวังต่อผลประโยชน์ของโครงการในระดับ และจากการวิเคราะห์หัตถดอยพหุคูณ พบว่า ความคาดหวังในผลประโยชน์มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม

ของประชาชนต่อโครงการของเทศบาลในเชิงบวก คือ ประชาชนที่มีความคาดหวังต่อผลประโยชน์สูงจะมีส่วนร่วมในโครงการของเทศบาลมากกว่าประชาชนที่มีระดับความคาดหวังผลประโยชน์ที่น้อยกว่า

5.1.3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการของเทศบาล

จากการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมโดยรวมในโครงการของเทศบาล ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 43.4) อยู่ในระดับปานกลางและระดับต่ำ (ร้อยละ 40.0) โดยผู้มีส่วนร่วมในระดับสูงมีเพียงร้อยละ 16.6 เท่านั้น และจากการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมรายด้าน พบว่า ด้านกิจกรรมการพัฒนาและปรับปรุงสาธารณประโยชน์ ประชาชนส่วนใหญ่เข้ามีส่วนร่วมในระดับปานกลาง รองลงมามีส่วนร่วมในระดับต่ำ และเข้ามีส่วนร่วมในระดับสูงจำนวนน้อยที่สุดตามลำดับ ในด้านกิจกรรมการพัฒนาการศึกษาพบว่า ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาในระดับต่ำคิดเป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาเข้ามีส่วนร่วมในระดับปานกลาง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาการศึกษาในระดับมาก มีจำนวนน้อยที่สุด และในด้านกิจกรรมการพัฒนาสาธารณสุข ประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดสมุทรปราการส่วนใหญ่เข้ามีส่วนร่วม ในระดับต่ำ และมีส่วนร่วมในระดับปานกลางจำนวนรองลงมา โดยเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณสุขในระดับมาก มีจำนวนน้อยที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการของเทศบาลในทั้ง 3 ด้านแล้ว สามารถเรียงลำดับการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนได้ดังนี้ การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนด้านกิจกรรมการพัฒนาและปรับปรุงสาธารณประโยชน์สูงที่สุด รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณสุข และในด้านกิจกรรมการศึกษา ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในปริมาณน้อยที่สุด ตามลำดับ

5.1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการของเทศบาล พบตัวแปรอิสระทั้งสิ้น 2 ปัจจัยรวม 6 ตัวแปร คือปัจจัยด้านภูมิหลัง ได้แก่ตัวแปร อาชีพ จำนวนคนในครอบครัว ระยะเวลาที่อาศัยในเขตเทศบาล รายได้ ระดับความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาของประชาชน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ ความศรัทธาต่อผู้นำและผู้บริหารเทศบาล โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้ 1) ความ

ศรัทธาในผู้บริหารเทศบาล 2) รายได้ของครอบครัว 3) จำนวนสมาชิกในครอบครัว 4) ระยะเวลาที่อาศัยในเทศบาล 5) ระดับความรู้ความเข้าใจในการพัฒนา และ 6) อายุ

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการของเทศบาล

การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อโครงการของเทศบาล พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมโดยรวมต่อโครงการของเทศบาลอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากประชาชนต้องใช้เวลาในการประกอบอาชีพ ทำให้ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรม แม้ว่าประชาชนในเขตเทศบาลจังหวัดสมุทรปราการ โดยส่วนใหญ่จะมีระดับความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาท้องถิ่นสูง และมีความศรัทธาในผู้บริหารเทศบาลค่อนข้างสูงด้วยก็ตาม แต่ส่วนใหญ่ยังเห็นว่าเทศบาลขาดการประชาสัมพันธ์ให้ท้องถิ่นได้รับทราบอย่างทั่วถึง และไม่มีควมชัดเจนในการแสดงเจตน์จำนงในการจัดทำโครงการ ซึ่งหากขาดการสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนทั้งในด้านนโยบาย การปฏิบัติงาน การดำเนินโครงการ ปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานให้รวดเร็ว การสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนในการดำเนินโครงการอย่างโปร่งใส ยุติธรรม ให้ประชาชนเห็นความมุ่งมั่นในการทำงานของเทศบาลและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้วยแล้ว ก็น่าเชื่อว่า จะสามารถยกระดับการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนให้สูงเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ดุพิษณีย์ วงศ์ธีระพงษ์ (2543 : 90) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ศึกษากรณี เทศบาลเมืองพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี ซึ่งพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ระดับปานกลางค่อนข้างน้อย

เมื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในวงกิจกรรม/โครงการของเทศบาลในทั้ง 3 ด้านแล้ว สามารถเรียงลำดับการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนได้ดังนี้ การเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนด้านกิจกรรมการพัฒนาและปรับปรุงสาธารณประโยชน์สูงสุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณสุขคิดเป็นร้อยละ และในด้านกิจกรรมการศึกษา ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในปริมาณน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการพัฒนาในด้านสาธารณประโยชน์นั้นรูปแบบของกิจกรรมประชาชนจะสามารถเข้าร่วมได้ง่ายกว่า มักเป็นกิจกรรมร่วมมือร่วมใจใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ แต่กิจกรรมด้านสาธารณสุขหรือด้านการศึกษา นั้นรูปแบบของกิจกรรมอยู่ในเชิงการวางแผนและเชิงนโยบายเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งประชาชนเข้ามีส่วนร่วมได้ยากกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ คำนึ่ง ธรรมสุข (2545 : 76) ที่ศึกษาการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการ

ของ อบต.ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการ ประชุมวางแผนโครงการ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมการจัดกิจกรรม ร่วมออกงาน อยู่ในระดับ น้อยเกือบทุกขั้นตอน เนื่องจากประชาชนไม่มีโอกาสรับรู้นโยบายการพัฒนา และขาดโอกาส ในการเข้าร่วมทุกด้าน และประชาชนเองก็มีความเข้าใจว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนแต่เป็นหน้าที่ของ องค์การภาครัฐ ประชาชนจึงไม่เข้าร่วมเท่าที่ควร และสอดคล้องกับการศึกษาของ สุรัสวดี หุ่นยนต์ (ช่างในชัยยุทธ์ โยธามาตย์. 2539 : 19-20) ซึ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ในหมู่บ้านยากจนกรณี หมู่บ้านเขาหิน ตำบลบางน้ำลึก อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ประชาชนไม่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาชุมชนเลยในขั้นตอนการประเมินผล ส่วนขั้นตอนใน การการประชุมวางแผนโครงการ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับต่ำ ขั้นตอนที่ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมคือการใช้แรงงานมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนไม่มีเวลา ต้องหาเลี้ยงชีพ ความไม่กล้า เกรงไม่มีผู้รับฟังความคิดเห็น คิดว่ากิจกรรมการพัฒนาเป็นเรื่อง ของผู้นำชุมชน เป็นต้น

5.2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการของเทศบาล

จากการวิเคราะห์ผลโดยพหุคูณศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในโครงการของเทศบาล พบตัวแปรอิสระทั้งสิ้น 2 ปัจจัยรวม 6 ตัวแปร คือ ปัจจัยด้านภูมิหลัง ได้แก่ ตัวแปร อายุ จำนวนคนในครอบครัว ระยะเวลาที่อาศัยในเขตเทศบาล รายได้ ระดับ ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาของประชาชน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ ความศรัทธา ในผู้นำและผู้บริหารเทศบาล ที่มีอิทธิพลต่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน เรียงลำดับอิทธิพล จากมากไปน้อยและสามารถอธิบายได้ดังนี้

5.2.2.1 ปัจจัยด้านภูมิหลัง

ปัจจัยด้านภูมิหลังที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในงาน/กิจกรรม/โครงการ ของเทศบาลมี 5 ตัวแปร คือ ตัวแปร อายุ จำนวนคนในครอบครัว ระยะเวลาที่อาศัยในเขต เทศบาล รายได้ ระดับความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาของประชาชน สามารถอภิปรายรายละเอียดในแต่ละตัวแปรได้ดังนี้

รายได้

ตัวแปรรายได้ มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในงาน/กิจกรรม/โครงการของ เทศบาลเป็นลำดับที่ 2 โดยประชาชนที่มีรายได้สูง มีแนวโน้มจะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนิน โครงการของเทศบาลมากกว่า ประชาชนที่มีรายได้น้อย ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้มีรายได้สูง จะมี

ความสนใจในงานของเทศบาลมากและมักมีเวลาให้ความสนใจต่อชุมชน และสถานะการเงินที่มีศักยภาพสูงพร้อมสำหรับการเข้าร่วมงานกับเทศบาล ทั้งนี้ อาจเป็นการเข้าร่วมกิจกรรมในการสนับสนุนเงินแก่โครงการ และมีโอกาสการได้รับการชักชวนจากกรรมการจัดงาน เจ้าหน้าที่เทศบาล ผู้บริหารเทศบาล หรือผู้นำชุมชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการในระดับที่สูงกว่าผู้มีรายได้น้อยด้วยก็ได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฉอาน วุฒิกรรมรักษา (อ้างในพีระพล ไชยพงศ์, 2539:16) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการสร้างงานชนบท กรณีโครงการที่ได้รับรางวัลดีเด่นของตำบลคู่งพยอม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ที่พบว่า ผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีเข้ามามีส่วนร่วมในการออกเงินบริจาคอุดหนุนโครงการ ในทุกครั้งมากกว่าผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจด้อยกว่า เช่นเดียวกับการศึกษาของ ปัญญา ธนะสัมพันธ์ (2535:33) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลอย่างเด่นชัดต่อการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาชนบท กรณีจังหวัดปทุมธานี คือรายได้ที่มีผลอย่างเด่นชัดในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนแต่ขัดแย้งกับการศึกษาของ สุพิชฌาย์ วงศ์ดิระพงษ์ (อ้างแล้ว) ซึ่งพบว่า ประชาชนที่มีรายได้สูงด้วยกันจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลต่างกัน โดยผู้มีรายได้น้อยจะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากกว่า เนื่องจากต้องการได้รับการบริการและคาดหวังผลประโยชน์จากโครงการมากกว่าผู้มีรายได้สูง ทั้งนี้ในส่วนของผู้มีรายได้น้อยจะเข้าร่วมโครงการในลักษณะของการช่วยแรงงาน หรือการจ้างแรงงานด้วยก็ได้

จำนวนสมาชิกในครอบครัว

ตัวแปรจำนวนสมาชิกในครอบครัวมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการของเทศบาล เป็นลำดับที่ 3 โดยประชาชนที่ครอบครัวมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวน้อยจะมีแนวโน้มจะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการของเทศบาลมากกว่า ประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้มีสมาชิกในครอบครัวน้อย จะมีเวลาว่างในการทำกิจกรรมมากกว่าเวลาในการให้ความสนใจต่อปัญหาของชุมชนมากขึ้น ในขณะที่ผู้ที่มีคนในครอบครัวมากอาจต้องแบกรับภาระการเลี้ยงดูเพิ่มมากขึ้น ต้องทำมาหากินเอาเวลาไปประกอบอาชีพแม้บางครอบครัวทำงานหามรุ่งหามค่ำไม่มีเวลาหยุด การเข้าร่วมกิจกรรมโครงการจึงทำได้น้อยกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ ชวัญชัย วงศ์นิติกร (2532:110) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมงานกิจกรรมของคณะกรรมการหมู่บ้าน ในชุมชนของผู้อยู่อาศัยในเขตหมู่บ้านชานเมือง เขตจังหวัดนนทบุรี ซึ่งพบว่า ผู้ที่มีสมาชิกในครอบครัวน้อยจะมีความสนใจต่อการให้บริการของหมู่บ้านระดับสูง จะมีการเข้าร่วมกิจกรรมกับคณะกรรมการหมู่บ้านมากกว่าประชาชนที่มีสมาชิกในครอบครัวมาก ซึ่งจะให้ความสนใจต่อการให้บริการของหมู่บ้านในระดับต่ำกว่า

ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล

ตัวแปรระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการของเทศบาล เป็นลำดับที่ 4 โดยประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนานกว่าจะมีแนวโน้มจะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการของเทศบาลมากกว่า ประชาชนที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลน้อยกว่า ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้ที่มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมากมักมีความผูกพันและรู้สึกเป็นเจ้าของพื้นที่ มีความรักความหวงแหนพื้นที่ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมของชุมชน จึงมีความต้องการจะเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมมากกว่า ขณะเดียวกันการให้ความสนใจต่อปัญหาของชุมชนจะมากขึ้น ในขณะที่ผู้ที่มีระยะเวลาอาศัยในเขตเทศบาลน้อยอาจยังไม่คุ้นเคยกับพื้นที่อีกทั้ง จังหวัดสมุทรปราการมีลักษณะของประชากรแฝงที่มาจากจังหวัดอื่นจำนวนมาก ชนชั้นกลางส่วนใหญ่อาจมีบ้านพักอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครด้วย การเข้าร่วมกิจกรรมโครงการจึงทำได้น้อยกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ แพทยา แก้วพวง (อ้างในชัยยุทธ์ โยธมาตย์, 2539 : 17) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการพัฒนาท้องถิ่น อำเภอไทรโย จังหวัดอ่างทอง ที่พบว่าระยะเวลาการเป็นสมาชิกในพื้นที่ และอายุมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการดำเนินงานของโครงการมาก จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าผู้เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมน้อย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประภาศรี พิทักษ์สินสุข (อ้างในสฤณี เต่าใบ, 2539 : 18) ที่ทำการศึกษากการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาชนบท ศึกษากรณีโครงการสุพรรณบุรี พบว่า ระยะเวลาการอยู่อาศัยในชุมชน ส่งผลต่อความถี่ในการเข้าร่วมงานและมีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนา

ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนา

ตัวแปรระดับความรู้และความเข้าใจในการพัฒนาของประชาชนมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการของเทศบาล เป็นลำดับที่ 5 โดยประชาชนที่มีระดับความรู้ความเข้าใจในการพัฒนามากกว่าจะมีแนวโน้มจะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการของเทศบาลมากกว่า ประชาชนที่มีระดับความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาท้องถิ่นน้อยกว่า ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้ที่มีระดับความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาสูง มักเป็นผู้ที่ให้ความสนใจในกระบวนการพัฒนาของเทศบาล และติดตามดูผลการปฏิบัติตามโครงการตลอดเวลา การรู้จักประโยชน์และช่วยให้โครงการสำเร็จได้ การให้ความร่วมมือในโครงการต่าง ๆ จึงมากกว่า ส่วนผู้มีความรู้ความเข้าใจน้อยการให้ความร่วมมือจึงน้อยกว่า สอดคล้องกับการศึกษาของ ปัญญา ธนะสัมบัญ (2535) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาชนบทและชุมชนตามข้อเสนอของ

สมาชิก สภาผู้แทนราษฎร ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลอย่างเด่นชัดต่อการเข้าร่วมโครงการ คือ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรรถนพ อุ๋นออก (2536) ที่ทำการศึกษา การเข้ามามีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านฝ่ายกิจการสตรีต่อการบริหารงานท้องถิ่น ในอำเภอเมืองอำนาจเจริญ จังหวัดอำนาจเจริญ พบว่า กรรมการหมู่บ้านที่มีระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานและโครงการของคณะกรรมการหมู่บ้านมากจะมีส่วนร่วมมากกว่า

อายุ

ตัวแปรอายุมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการของเทศบาล เป็นลำดับที่ 6 โดยประชาชนที่มีอายุมากจะมีแนวโน้มจะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการของเทศบาลมากกว่า ประชาชนที่มีอายุน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ที่มีอายุมากโดยเฉพาะผู้ที่เกษียณอายุมักมีเวลาว่างมากกว่าเนื่องจากไม่ต้องทำงาน เวลาส่วนใหญ่พักผ่อนอยู่บ้าน จึงมีความสนใจในปัญหาของชุมชนมาก จะเห็นได้จากควรเป็นสมาชิกกรรมการหมู่บ้านต่าง ๆ มักเป็นผู้สูงอายุที่เกษียณจากการทำงานแล้วเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ผู้ที่มีอายุน้อยกว่ามักมีภาระหน้าที่การทำงานนอกบ้าน และเล่าเรียนศึกษาจึงมักไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมมากนัก สอดคล้องกับการศึกษาของ สุรพล สายพันธ์ (2539) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทของคณะกรรมการหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ ที่พบว่า กรรมการหมู่บ้านที่มีอายุมากกว่า 35 ปี จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่ากรรมการที่มีอายุน้อย และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประภาศรี พิทักษ์สินธุ (อ้างในสดุชดี เส้าโบ, 2539:22) ที่ทำการศึกษ การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาชนบท ศึกษากรณีโครงการสุพรรณบุรี พบว่า อายุ ส่งผลต่อความถี่ในการเข้าร่วมงานและมีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนา

ความศรัทธาในผู้บริหารเทศบาล

ตัวแปรความศรัทธาในผู้บริหารเทศบาล มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการของเทศบาลเป็นลำดับที่ 1 โดยประชาชนที่มีความพึงพอใจศรัทธาต่อผู้บริหารของเทศบาลสูงมีแนวโน้มจะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการของเทศบาลมากกว่า ประชาชนที่มีความศรัทธาต่อผู้บริหารเทศบาลต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารที่มีขีดความสามารถการบริหารสูง มีการบริหารงานที่โปร่งใส มีความยุติธรรม มีความรู้ความเข้าใจในงานโครงการย่อมจะสร้างความรู้สึกรู้สึกเชื่อมั่น ในการทำงานให้แก่ประชาชน และทำให้เกิดความชื่นชมในการทำงาน ผลสำเร็จของงานต่าง ๆ ย่อมสร้างประโยชน์ก่อเกิดแก่ชุมชน และท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ช่ออาน วุฑฒิกกรมรักษา (2526) ที่พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนคือ ผู้นำ

ท้องถิ่น และสอดคล้องกับการศึกษาของ อรุณ วัชรธรรม (2540:184) ที่พบว่า สถานะ การเป็นผู้นำ ที่มีบุคลิกภาพดี มีความรู้ความสามารถเหมาะสม จะสามารถครองใจประชาชนและกระตุ้นการร่วมแรงร่วมใจในการทำงานได้เป็นอย่างดี

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานเทศบาล

1. เทศบาล ควรให้ความสำคัญแก่งานประชาสัมพันธ์ การรณรงค์สร้างความเข้าใจในการทำงานของเทศบาล ให้แก่ประชาชนท้องถิ่นของตนเองให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มมากขึ้นต่อไป
2. เทศบาล ควรเร่งสร้างประสิทธิภาพการทำงาน โดยปรับปรุงรูปแบบการทำงานให้มีลักษณะเชิงรุกเข้าสู่ประชาชนมากกว่านี้ และสร้างความใกล้ชิด ความรู้สึกที่ตระหนักรู้ประชาชนกับเจ้าหน้าที่ เทศบาลให้มากยิ่งขึ้น
3. เทศบาล ควรพัฒนาเพิ่มศักยภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ และผู้บริหารเทศบาล โดยเปิดโอกาสในการแสวงหาความรู้ การยกระดับการศึกษาเพิ่มเติม การฝึกอบรมมากยิ่งขึ้น เพื่อสร้างประสิทธิภาพการทำงานให้แก่องค์กร
4. เทศบาล ควรสร้างความโปร่งใสในการทำงาน สร้างความพร้อมด้านงบประมาณในการดำเนินโครงการ ตลอดจนมีการติดตามตรวจสอบโครงการ ระดมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากยิ่งขึ้นเพื่อผลประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริง
5. ควรเพิ่มการประสานการทำงานร่วมกันระหว่างเทศบาลต่าง ๆ รวมทั้งการประสานแผนงานโครงการฯ การแลกเปลี่ยนช่วยเหลือด้าน บุคลากร อุปกรณ์ ซึ่งจะสามารถสร้างความสำเร็จของงานได้เพิ่มขึ้น
6. การดำเนินโครงการของเทศบาลควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ การวางแผนโครงการ การกำหนดพื้นที่ดำเนินโครงการ การปฏิบัติตามโครงการ จนถึงขั้นการติดตามประเมินผล เพื่อสร้างความสำเร็จของโครงการ ตลอดจนประชาชนจะมีส่วนในการดูแลรักษาโครงการนั้น ๆ ต่อไป
7. การจัดกิจกรรม/งาน/โครงการของเทศบาลควรพิจารณาจัดในวันหยุดของสัปดาห์เพื่อสะดวกต่อการเข้าร่วมงานของประชาชนส่วนใหญ่

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสม หรือวางแนวทางการเข้ามีส่วนร่วมของภาคเอกชน ประชาชน ในการเข้ามีส่วนร่วมดำเนินโครงการของเทศบาล
2. ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบประเมินผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในแต่ละระดับของเทศบาล อาทิ ระหว่างเทศบาลนคร เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล
3. ควรทำการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบรูปแบบการทำงานของเทศบาลที่ประสบความสำเร็จมีประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในงาน/โครงการมากกับ เทศบาลที่ไม่ได้รับความสำเร็จในการสร้างการมีส่วนร่วม
4. ควรทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรค ในการสร้างการมีส่วนร่วมจากมุมมองของเจ้าหน้าที่และผู้บริหารเทศบาล เพื่อเป็นข้อมูลในการเสนอแนวคิดการมีส่วนร่วมในทุกะดับ
5. ควรทำการศึกษาเจาะลึกระดับการมีส่วนร่วมในรายละเอียดด้านต่าง ๆ ของแต่ละเทศบาล

